

NORGES HØYESTERETT

Den 6. oktober 2009 avsa Høyesterett dom i

HR-2009-01907-A, (sak nr. 2009/307), sivil sak, anke over dom,

Staten v/Justis- og politidepartementet (Regjeringsadvokaten
v/advokat Anne Hesjedal Sending – til prøve)

mot

A (advokat Steinar Wiik Sørvik – til prøve)

STEMMEGIVNING :

- (1) Dommer **Tønder**: Saken gjelder spørsmål om oppreisning for varetektsfengsling der siktede senere er frifunnet, skal falle bort eller settes ned, blant annet fordi han nektet å forklare seg for politiet, jf. straffeprosessloven § 447, jf. § 446 første ledd bokstav a.
- (2) A ble den 11. januar 2002 pågrepet idet han forlot en leilighet i ----gata -- i Oslo, som var leid av B. Ved politiets ransaking ble det i leiligheten funnet 6 650 gram amfetamin. A ble siktet for overtredelse av straffeloven § 162 første og tredje ledd, jf. femte ledd. Etter tre dager i politiarrest ble han varetektsfengslet. Han satt i varetekt fram til 10. oktober 2002, hvorav 228 dager med brev- og besøkskontroll, noe som også innebar at han i denne tiden ikke hadde kontakt med andre innsatte. Det ble 1. september 2003 tatt ut tiltale mot ham sammen med flere andre, deriblant hans onkel, C. As far var også mistenkt i saken, men det lyktes ikke politiet å pågripe ham før han forlot landet. Det samme gjaldt B.
- (3) Ved Oslo tingretts dom 11. juni 2004 ble A frifunnet. Etter påtalemyndighetens anke ble han 21. september 2005 også frifunnet i lagmannsretten. C ble i tingretten ved samme sak dømt til en straff av fengsel i elleve år, blant annet for oppbevaring av amfetaminen i leiligheten i ----gata --.

- (4) A fremmet 20. januar 2006 krav om oppreisning for Oslo politidistrikt. Ved Oslo statsadvokaters påtegning i forbindelse med oversending til Justissekretariatene ble det gjort gjeldende at oppreisningen burde falle bort, blant annet som følge av at A hadde nektet å gi forklaring til politiet og under fengslingsmøtene. Ved Justissekretariatenes vedtak 16. januar 2007 ble kravet avslått.
- (5) A tok 18. mai 2007 ut stevning mot staten v/Justis- og politidepartementet. Ved Oslo tingretts dom 30. november 2007 ble han tilkjent 112 100 kroner i oppreisning. Tingretten kom til at det ikke skulle gjøres fradrag i oppreisningen verken som følge av at A ikke hadde forklart seg under etterforskningen, eller av andre grunner. Det skulle heller ikke gis tillegg som følge av at han hadde tilbrakt en stor del av varetektstiden i isolasjon.
- (6) Staten anket tingrettens dom til lagmannsretten. A inga avledet anke, idet han anførte at beløpet burde forhøyes som følge av isolasjonen. Borgarting lagmannsrett avsa 10. november 2008 dom med følgende domsslutning:

”I anken:

1. **Staten ved Justis- og politidepartementet betaler 84 000 – åttifiretusen – kroner i oppreisning til A innen to uker etter forkynnelsen av denne dom.**
2. **Staten ved Justis- og politidepartementet betaler 28 500 – tjuetusenfemhundre – kroner til A i erstatning for saksomkostninger for lagmannsretten innen to uker etter forkynnelsen av denne dom.**
3. **Staten ved Justis- og politidepartementet betaler 21 025 – tjuetusenogtjuefem – kroner til A i erstatning for saksomkostninger for tingretten innen to uker etter forkynnelsen av denne dom.**

I motanken:

1. **Staten ved Justis- og politidepartementet betaler 17 000 – syttentusen – kroner i oppreisning til A innen to uker etter forkynnelsen av denne dom.**
2. **Staten ved Justis- og politidepartementet betaler 49 140 – førtitusenetthundreogførti – kroner til A i erstatning for saksomkostninger for lagmannsretten innen to uker etter forkynnelsen av denne dom.**
3. **Staten ved Justis- og politidepartementet betaler 20 000 – tjuetusen – kroner til A i erstatning for saksomkostninger for tingretten innen to uker etter forkynnelsen av denne dom.”**

- (7) Heller ikke lagmannsretten fant grunnlag for reduksjon eller bortfall som følge av at A ikke hadde forklart seg. Derimot kom den til at beløpet måtte reduseres fordi A ved sin opptreden hadde gitt foranledning til etterforskningen og dessuten hadde latt være etter evne å begrense skaden av forfølgningen, jf. straffeprosessloven § 446 første ledd bokstav b og c. I den avledete anken ble det gitt tillegg i oppreisningen som følge av isolasjonen.
- (8) Staten har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder bevisbedømmelsen og rettsanvendelsen. A har også for Høyesterett inngitt avledet anke, idet han anfører at det ikke er grunnlag for nedsettelse av oppreisningsbeløpet. Ved ankeutvalgets beslutning 19. mars 2009 ble ankene tillatt fremmet.
- (9) Under saksforberedelsen for Høyesterett er partene blitt enige om at A skal gis et tillegg på 25 % i et eventuelt tilkjent oppreisningsbeløp for den tiden han var underlagt full

isolasjon, jf. forskrift om standardsatser for oppreisning etter uberettiget strafforfølgning § 3. Partene er også blitt enige om to andre tvistepunkter, som gjaldt henholdsvis utgangspunktet for beregning av forsinkelsesrenter og sakskostnadene for lagmannsretten. Det er for Høyesterett framlagt enkelte nye dokumenter i tillegg til forklaringer fra A og en politibetjent. Saken står for øvrig i samme stilling for Høyesterett som for lagmannsretten.

- (10) Den ankende part, *staten v/Justis- og politidepartementet*, har i det vesentlige gjort gjeldende:
- (11) Selv om A i utgangspunktet har krav på oppreisning, må denne på grunn av hans opptreden falle bort i sin helhet. Avgjørelsen av om A har hatt rimelig grunn til å opptre som han har gjort, skal bero på en vurdering av hvem som er nærmest til å bære risikoen for forfølgningen, staten eller den straffeforfulgte selv, jf. Ot.prp. nr. 77 (2001–2002) side 45. Sakens faktum må føre til at alle tre alternativene som nevnes i straffeprosessloven § 446 første ledd bokstav a til c, gir grunnlag for bortfall av oppreisningen.
- (12) For det første har A ikke hatt rimelig grunn til å benytte sin rett til ikke å forklare seg, jf. bokstav a. Bestemmelsen må forstås slik at oppreisningen som utgangspunkt skal falle bort dersom siktede velger å benytte sin rett til ikke å forklare seg. At siktede nekter å forklare seg for ikke å inkriminere nærstående og ikke primært med tanke på egen situasjon, er ikke rimelig grunn. Hovedhensynet bak fritaksretten etter straffeprosessloven § 90 og § 122 er den samme, selv om vernet er gitt til henholdsvis siktede selv og vitnet. Lagmannsretten har for øvrig tatt feil når den har lagt til grunn at onkelen faller inn under fritaksregelen i § 122. As forklaring ville heller ikke ha vært direkte inkriminerende for onkelen, og den ville ikke ha involvert faren.
- (13) Dernest har A uten rimelig grunn gitt foranledning til fengslingen, jf. bokstav b. Selv om han visste at B, som leide leiligheten, var i politiets søkelys, utsatte han seg for risiko for strafforfølgning ved å oppsøke leiligheten. I denne forbindelse må det også tas i betraktning at formålet var å bistå et gjengmedlem med å unndra seg forfølgning. I tillegg kommer at han til å begynne med nektet å ta blodprøve med sikte på DNA-undersøkelse.
- (14) I forbindelse med fengslingene gjorde han lite for å fri seg fra mistanke og på den måten bidra til å begrense skaden, jf. bokstav c. Han samtykket til varetektsfengsling etter pågripelsen i januar 2002 og påkjærte aldri kjennelsene om fengslingsforlengelse, noe som ville ha vært naturlig å gjøre dersom han anså seg uskyldig.
- (15) Når ett eller flere av vilkårene etter § 446 første ledd foreligger, er hovedregelen fullt bortfall av oppreisningen, jf. Ot.prp. nr. 77 (2001–2002) side 82. I dette tilfellet har forfølgningen ikke vært mer inngripende enn man måtte regne med når mistanken gjaldt deltakelse i organisert narkotikakriminalitet.
- (16) Staten har lagt ned slik påstand:

I anken:

Staten v/Justis- og politidepartementet frifinnes.

I motanken:

Anken forkastes.

I begge tilfeller:

Saksomkostninger tilkjennes ikke for noen instans.”

- (17) Ankemotparten, A, har i det vesentlige gjort gjeldende:
- (18) Lagmannsretten har korrekt kommet til at det ikke skal gjøres fradrag som følge av at han benyttet sin rett til ikke å forklare seg. Faren for å inkriminere onkelen og faren tilsier at det her foreligger ”rimelig grunn” i lovens forstand.
- (19) Derimot har lagmannsretten tatt feil når den har kommet til at A uten rimelig grunn har gitt foranledning til etterforskningen og derfor gjort fradrag i oppreisningen. Han var helt ukjent med at leiligheten ble brukt til oppbevaring av narkotika. Han hadde rimelig grunn til å nekte blodprøvetaking med sikte på DNA-prøver, siden dette ikke hadde tilknytning til siktelsen. At han samtykket i varetektsfengslingen etter pågripelsen og senere ikke påkjærte fengslingsforlengelsene, kan heller ikke føre til reduksjon, all den stund han innså at dette hadde små utsikter til å føre fram.
- (20) A har lagt ned slik påstand:

”I Hovedsaken:

Anken forkastes.

I Motanken:

A tilkjennes kr 33.900,- i oppreisning i tillegg til den tilkjente oppreisning for Lagmannsretten.

For begge tilfelle:

A eller det offentlige tilkjennes sakskostnadene for Høyesterett, Lagmannsrett og Tingrett.”

- (21) *Jeg er kommet til at statens anke ikke fører fram, og at den avledete anken fører fram.*
- (22) Etter straffeprosessloven § 447 første ledd har en siktet rett til oppreisning for skade av ikke-økonomisk art som følge av pågrepelse eller varetektsfengsling, dersom vedkommende blir frifunnet eller forfølgningen innstilles. Oppreisningen gis i henhold til satser fastsatt ved forskrift. Disse er fastsatt ved Kronprinsregentens resolusjon 12. desember 2003 – forskrift om standardsatser for oppreisning etter uberettiget strafforfølgning. Etter forskriftens § 2 gis oppreisning som faste beløp per døgn som vedkommende har vært undergitt frihetsberøvelse.
- (23) Av straffeprosessloven § 447 fjerde ledd følger at ”[o]ppreisningen kan settes ned eller falle bort av de grunner som nevnt i § 446”. Straffeprosessloven § 446 regulerer tilfelle der erstatning i anledning strafforfølgning som gis i henhold til straffeprosessloven §§ 444 og 445, skal settes ned eller falle bort. Bestemmelsen lyder:

”Erstatning etter §§ 444 til 445 skal settes ned eller falle bort dersom siktede uten rimelig grunn

- a) har benyttet sin rett til å nekte å forklare seg eller har motvirket opplysning av saken,
- b) har gitt foranledning til etterforskningstiltak eller den fellende dommen, eller
- c) har latt være etter evne å begrense skaden av forfølgningen eller dommen.

Erstatningen kan ikke settes ned eller falle bort med den begrunnelse at det er mistanke om at siktede har utvist straffeskyld.

...”

- (24) Ved henvisningen i straffeprosessloven § 447 fjerde ledd til § 446 skal bortfall eller nedsettelse av erstatning og oppreisning skje etter de samme kriterier, dog slik at mens erstatning *skal* nedsettes eller falle bort når vilkårene i § 446 er til stede, skal dette ved oppreisning bero på en konkret vurdering, jf. bruken av ordet ”kan” i § 447 fjerde ledd. Siden anvendelsen av § 446 beror på en konkret rimelighetsvurdering, jf. uttrykket ”uten rimelig grunn” i den innledende del av første ledd, vil denne forskjellen neppe ha noen vesentlig betydning for bruken av bestemmelsen. Forskjellen i ordbruken indikerer imidlertid at det i noe større grad åpnes for at bortfall eller nedsettelse ikke finner sted ved oppreisning enn ved erstatning, selv om noen av kriteriene i bokstavene a til c skulle være oppfylt.
- (25) Siden A er blitt frifunnet for det forholdet som lå til grunn for varetektsfengslingen, har han i utgangspunktet krav på oppreisning etter straffeprosessloven § 447 første ledd. Ut fra de satser som følger av forskriften § 2, utgjør samlet oppreisning 112 100 kroner. Det er enighet mellom partene om beløpets størrelse.
- (26) Staten anfører at oppreisningsbeløpet i sin helhet må falle bort, eller i det minste settes ned, idet det hevdes at vilkårene i bokstavene a, b og c er oppfylt for As vedkommende.
- (27) *Straffeprosessloven § 446 første ledd bokstav a.*
- (28) Jeg ser først på om oppreisningen må falle bort eller settes ned som følge av at A ikke avga forklaring før under hovedforhandlingen i tingretten, jf. bokstav a. Det er på det rene at han under hele etterforskningen nektet å avgi forklaring for politiet – en rett han har som siktet, jf. straffeprosessloven § 90. Han møtte i samtlige rettsmøter om forlenget varetektfengsling, fra 11. februar til 26. september 2002 – i alt ti fengslingsmøter – uten at han der noen gang avga forklaring. Fram til rettsmøte 29. august 2002 er det protokollert at han ønsket å benytte seg av sin rett til ikke å forklare seg. Dette er også protokollert 29. august, men med tilføyelse om at han var villig til å svare på spørsmål. Det er imidlertid opplyst at det ikke ble stilt spørsmål til ham verken ved dette fengslingsmøtet eller det neste, 26. september 2002. Han ble løslatt 10. oktober 2002.
- (29) At han så lenge har nektet å forklare seg for politiet og for tingretten i forbindelse med varetektsfengsling, gir etter loven grunnlag for bortfall eller nedsettelse av oppreisningsbeløpet, dersom dette er gjort ”uten rimelig grunn”. Spørsmålet er derfor om motivet for ikke å avgi forklaring er av en slik karakter at A ut fra en rimelighetsvurdering likevel har krav på oppreisning.
- (30) Lagmannsretten har gitt følgende redegjørelse for motivet for at han ikke ønsket å forklare seg:

”Først i hovedforhandlingen forklarte han, i overensstemmelse med onkelens forklaring, at det var denne som hadde bedt ham om å gå inn i leiligheten for å hente passet til mannen som leide leiligheten, B. Onkelen kunne ikke hente passet selv fordi han ikke visste hvor leiligheten var. Da A kom inn i leiligheten oppdaget han amfetaminpartiet på stuebordet, satte seg ned for å ta en røyk og tenke, og gikk deretter ut av leiligheten uten å lete etter passet. Han visste på forhånd at B hadde problemer og trengte passet for å komme seg ut av landet. Hva problemene besto i, visste han ikke. A forklarte for lagmannsretten at han ikke kunne forklare seg om dette til politiet eller retten uten samtidig å involvere onkelen. Han var også redd for å involvere sin far i saken. Han benyttet seg derfor av retten til ikke å forklare seg.”

(31) Den beskrivelse lagmannsretten her har gitt, er i samsvar med den forklaring A har gitt i privat bevisopptak for Høyesterett, og jeg legger den til grunn. I bevisopptaket har han gitt visse utdypende detaljer om hendelsesforløpet – blant annet at hans oppgave var å vise onkelen leiligheten. Når det ble han som hentet passet, skyldtes det at onkelen ble heftet underveis. Han har videre forklart at han var kjent med at hans onkel og hans far var involvert i kriminell virksomhet, uten at han visste hva dette nærmere besto i. Han ble selv holdt utenfor kretsen av involverte, fordi han på grunn av en hjerneskade etter en bilulykke ble regnet som en risikofaktor av de andre.

(32) Jeg legger etter dette til grunn at når A valgte ikke å forklare seg om bakgrunnen for sin tilstedeværelse i leiligheten, var det ikke som følge av at han for sitt eget vedkommende hadde noe å skjule i saken, eller at han av andre grunner ikke ønsket å røpe forhold som gjaldt ham selv, men at dette utelukkende var begrunnet i ønsket om ikke å røpe noe som kunne føre til at hans onkel og også hans far ble mistenkt i saken. Dette ble også lagt til grunn i tingrettens dom 11. juni 2004, der han ble frifunnet for straffansvar. Det heter her om dette:

”Heller ikke kan retten se at det er påfallende suspekt at A ikke ønsker å forklare seg for politiet. Han har åpenbart skjont at det befant seg amfetamin på stuebordet i leiligheten da han satt og tok en røyk i stua. Selv har han brukt amfetamin tidligere i en periode i livet. Han kan lett ha ment at onkelen, muligens faren (-) og kanskje B var involvert. Dette er personer som han åpenbart ikke har hatt noe ønske om å sette i noen vanskelig situasjon gjennom forklaring til politiet eller for retten, heller ikke for å bedre sin egen situasjon.”

(33) Spørsmålet er om en slik motivasjon er å anse som en rimelig grunn til ikke å forklare seg, slik at bortfall eller nedsettelse likevel ikke skal skje.

(34) I Ot.prp. nr. 77 (2001–2002) side 44 er det gitt følgende begrunnelse for regelen om bortfall eller nedsettelse som følge av at siktede nekter å forklare seg:

**”Det reiser seg spørsmål om erstatningen også skal kunne settes ned på grunnlag av at en person har benyttet seg av retten til å nekte å forklare seg etter straffeprosessloven § 90 og selvinkrimineringsforbudet i SP artikkel 14 bokstav g og EMK artikkel 6 nr. 1.
...**

Det er i samfunnets interesse at flest mulig kriminalsaker oppklares. Siktetes forklaring er ofte avgjørende i så måte. Samtidig nekter stadig flere siktede å forklare seg. Det er rimelig at siktede ikke skal tvinges til å måtte velge mellom å forklare seg uriktig eller å bidra til sin egen domfellelse. Men unnlater en siktet å gjøre det som står i hans makt til å renvaske seg for mistanken, fremstår det ikke som like rimelig at han uten videre skal tilkjennes erstatning for ellers lovlig etterforskningsskritt.”

(35) Proposisjonens henvisning til hensynet til selvinkrimineringsforbudet, og at han ikke skal "bidra til sin egen domfellelse" tyder på at departementet ikke primært har tatt sikte på den situasjon som foreligger i vår sak, nemlig at forklaringsnektingen utelukkende er motivert ut fra ønsket om ikke å gjøre onkelen og faren til mistenkt i saken. På den annen side er denne situasjonen heller ikke omtalt blant de eksempler som nevnes der bortfall eller nedsettelse ikke bør skje.

(36) Situasjonen er imidlertid omtalt i Andenæs: Norsk straffeprosess, 4. utgave ved Tor-Geir Myhrer, side 624 til 625, hvor det heter:

"Bestemmelsen tar først og fremst sikte på tilfeller der siktede uten rimelig grunn har unnlatt å bidra med opplysninger som kunne fjernet eller redusert mistanken mot han eller henne. Er opplysningene holdt tilbake fordi siktede ved å fri seg fra mistanken vil bidra til at nærstående i stedet blir mistenkt, vil man nok si at det forelå rimelig grunn. Er årsaken derimot at ikke andre bekjenskaper skal oppleve ubehaget eller den sosiale belastning ved å bli forbundet med straffesaken, er det mye som taler for at slik ridderlighet, i alle fall delvis, bør utøves på egen bekostning."

(37) Jeg er enig i det som her uttales. I vår sak er det først og fremst hensynet til As onkel, som var den som ba ham oppsøke leiligheten, som har vært motiverende for forklaringsnektingen. Spørsmålet blir om onkelen kan betraktes som As nærstående.

(38) Det er på det rene at en onkel faller utenfor den kretsen av nærstående som ville ha fritatt A for forklaringsplikt som vitne, jf. straffeprosessloven § 122 og tvisteloven § 22-9. Jeg kan imidlertid ikke se at dette kan være avgjørende. Spørsmålet må bero på en tolking av uttrykket "rimelig grunn", som etter sin ordlyd åpner for en fri, skjønnsmessig vurdering. Av lagmannsrettens dom framgår at A var sterkt knyttet til onkelen, og at han hadde både bodd hos og arbeidet sammen med ham. A visste at onkelen og faren drev kriminell virksomhet sammen, noe som tilsier at opplysninger om onkelens rolle lett kunne bringe faren inn i saken.

(39) Jeg er på denne bakgrunn blitt stående ved at A hadde rimelig grunn til å benytte sin rett til å nekte å forklare seg både for politiet og for tingretten i forbindelse med fengslingsmøtene, og at det verken kan bli tale om bortfall eller nedsettelse av oppreisningen av denne grunn.

(40) *Straffeprosessloven § 446 første ledd bokstav b.*

(41) Staten har anført at A har gitt foranledning til etterforskningen mot ham ved at han påtok seg å oppsøke leiligheten i ---gata -- for å hente passet til B, vitende om at denne ville forlate landet på grunn av kriminell virksomhet.

(42) Bestemmelsen er nærmere omtalt i proposisjonen på side 83, der det er gitt følgende eksempler på tilfelle der bestemmelsen kommer til anvendelse:

"En person oppholder seg for eksempel i et lokale hvor det åpenlyst selges, brukes eller på annen måte foreligger narkotika. Også hvis en større gjeng begår en forbrytelse, og politiet pågriper flere på stedet, skal erstatningen settes ned eller nektes hvis siktede gjennom aktiv deltakelse i gjengens virksomhet har gitt foranledning til mistanke. Nedsetting vil videre kunne skje hvor den strafforfulgte har balansert på grensen av det straffbare, eller hvor han har opptrådt straffverdig."

- (43) Jeg har vanskelig for å se at As forhold kan gi grunnlag for bortfall eller reduksjon av oppreisningen etter denne bestemmelsen. Det er for det første opplyst, og jeg legger til grunn, at As primære oppgave ikke var å hente passet, men å vise onkelen hvor Bs leilighet befant seg. Det er dessuten ingen ting som tyder på at A satt inne med opplysninger som tilsa at han ved å oppsøke leiligheten ville kunne pådra seg mistanke om deltaking i alvorlig narkotikakriminalitet. Etter min mening står vi her således overfor en ganske annen situasjon enn de som er omtalt i proposisjonen.
- (44) Staten har dernest vist til at A til å begynne med motsatte seg blodprøvetaking med sikte på DNA-undersøkelse, jf. straffeprosessloven § 157 første ledd. Det tilfellet det her siktes til, er nærmere omtalt i Oslo forhørsretts kjennelse 8. april 2002, hvor det heter:

”Retten kan ikke se at vilkårene i loven er til stede fordi siktede nr 1 ikke er siktet for handlinger som foranlediger DNA analyse. Det faktum at politiet ikke ser bort fra at han kan være involvert i andre straffbare handlinger enn de han er mistenkt for, post I, er ikke tilstrekkelig. Begjæringen knytter seg ikke til post I. Begjæringen tas derfor ikke til følge slik saken nå står.”

- (45) Som det framgår, ble begjæringen ikke tatt til følge da de forhold DNA-undersøkelsen tok sikte på, ikke lå innenfor siktelsen. At A motsatte seg blodprøve med sikte på DNA-undersøkelse som det ikke var hjemmel for etter straffeprosessloven § 157 første ledd, kan klarligvis ikke gi grunnlag for bortfall eller reduksjon av oppreisningen.
- (46) *Straffeprosessloven § 446 første ledd bokstav c.*
- (47) Staten har også anført at A har latt være etter evne å begrense skaden ved at han ikke motsatte seg fengsling etter pågripelsen i januar 2002, og at han heller ikke påkjærte noen av kjennelsene om fengslingsforlengelse.
- (48) Det er fullt forståelig at A, etter å ha blitt påtruffet idet han kom ut av en leilighet der det befant seg ca. 6,6 kg amfetamin samtidig som han nektet å forklare seg, på det tidspunkt aksepterte fengsling. Dette gjorde han for øvrig etter råd fra sin advokat. I de senere rettsmøter om fengslingsforlengelse motsatte han seg fortsatt fengsling, dog unnlot han å påkjære fengslingskjennelsene. Også dette er forståelig, da det neppe forelå noen rimelig utsikt til et annet resultat ved kjæremål.
- (49) Det vil etter min mening være uheldig om det å akseptere fengsling, eller unnlate å benytte rettsmidler mot fengslingskjennelser, uten videre skulle få virkning for et mulig erstatnings- eller oppreisningskrav. Det ville oppfordre til tids- og kostnadskrevende rettsbegjæring selv om siktede innser at det vil være nytteløst. I dette tilfellet bidro nok det forhold at A nektet å avgi forklaring til at bruk av rettsmidler ble ansett nytteløst. Siden det, som jeg har redegjort for, forelå rimelig grunn for denne vegringen, kan forklaringsnektelsen heller ikke få indirekte betydning gjennom en reduksjon i oppreisningskravet på grunn av manglende bruk av rettsmidler.
- (50) Jeg er etter dette kommet til at det ikke foreligger grunnlag for bortfall eller reduksjon i oppreisningen. A har dermed krav på full oppreisning etter forskriften § 2 – 112 100 kroner. Som jeg tidligere har nevnt, er partene enige om at han dessuten skal ha et tillegg på 25 % etter forskriften § 3 for den tiden han var undergitt isolasjon – 22 800 kroner. Samlet har han derfor krav på 134 900 kroner. I forhold til lagmannsrettens domsslutning i anken og den avledete anken, utgjør differansen

33 900 kroner, som er det beløpet A har nedlagt påstand om i den avledete anken for Høyesterett. Partene har inngått avtale om beregning av forsinkelsesrenter.

- (51) A er innvilget fri sakførsel for Høyesterett. Det tilkjennes da ikke sakskostnader når staten er motpart.
- (52) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. I anken:
Anken forkastes.
 2. I avledet anke:
Staten v/Justis- og politidepartementet betaler 33 900 – trettitretusennihundre – kroner i oppreisning til A innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.
- (53) Dommer **Webster:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (54) Dommer **Bårdsen:** Likeså.
- (55) Dommer **Stabel:** Likeså.
- (56) Dommer **Gussgard:** Likeså.
- (57) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. I anken:
Anken forkastes.
2. I avledet anke:
Staten v/Justis- og politidepartementet betaler 33 900 – trettitretusennihundre – kroner i oppreisning til A innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.

Riktig utskrift bekreftes: